

Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksut 2021

Sisällysluettelo

1. Yleistä.....	3
2. Asiakasmaksut.....	3
3. Tulojen toteaminen	4
4. Maksun määrääminen.....	4
4.1 Käyttövara	5
4.2 Kotiin jäävän puolison ja lasten elatuksen turvaaminen	5
4.3 Asiakasmaksussa huomioitavat tulot	5
4.4 Vähennykset tuloista	7
4.4.1 Elatusvelvollisuus, tosiasialliset perhesuhteet ja syytinki	7
4.4.2 Asunnosta aiheutuvat menot.....	8
4.4.3 Edunvalvojan palkkio ja maistraatin tilintarkastusmaksu.....	9
4.4.4 Ulosotto.....	9
5. Poissaolon vaikutus	9
6. Asiakkaan siirtyminen toiseen laitokseen	9
7. Asiakasmaksun alentaminen tai maksusta vapauttaminen.....	9
8. Toisen puolesta asiointi.....	10

1. Yleistä

Laitoshoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa ja terveyskeskuksen vuodeosastolla, sosiaalihuollon laitoksessa, kuten vanhainkodissa, kehitysvammaisten erityishuollon laitoksessa ja päihdehuoltolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä. Laitoshoito edellyttää sisään kirjoittamista ja laitoshoitoon ottamispäätöstä (Asetus avohoidon ja laitoshoidon määrittelyn perusteista 29.12.2009/1806).

Espoon kaupunki ostaa laitoshoidon myös yksityisiltä palveluntuottajilta. Ostopalvelut rinnastetaan kunnan itse järjestämiin palveluihin ja asiakasmaksut määrätään ja peritään kaupungin maksuperusteiden mukaisesti kaupungin toimesta.

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevaksi katsotaan ympärivuorokautisen laitoshoidon alkamisesta lukien sellainen henkilö, jonka laitoshoidon voidaan arvioida kestävän pidempään kuin kolme kuukautta ja jos hänen toimintakykynsä on katsottava heikentyneen siten, että häntä on tämän vuoksi hoidettava edelleenkin laitoksessa (Asiakasmaksulaki 7 b §).

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevaksi ei katsota henkilöä, joka saa terveydenhuoltolain 29 §:n (30.12.2010/1326) mukaista lääkinällistä kuntoutusta tai kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (23.6.1977/519) 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettua kuntoutusta laitoksessa, eikä lasta tai nuorta, joka on sijoitettu laitoshoitoon lastensuojelulain nojalla.

2. Asiakasmaksut

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevilta peritään asiakkaan tuloihin perustuva asiakasmaksu, joka määrätään **jatkuvien nettokuukausitulojen** mukaan. Asiakasmaksu kattaa hoidon, johon sisältyy

- potilaan iän ja kunnan mukainen tarpeellinen tutkimus, kuntoutus, hoito- ja huolenpito.
- täydellinen ylläpito mukaan lukien tarpeen mukainen vaatetus, lääkkeet ja hoitotarvikkeet sekä muut laitoksesta saatavat palvelut
- välttämätön hammashoito
- kuljetukset, silloin kun ne ovat osa potilaan hoitoa ja huoltoa

Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 7 c, 10, 10 b, 10 c ja 11 §:ssä ja asetuksen (912/1992/912) 15 §:ssä.

3. Tulojen toteaminen

Tulotiedot pyydet n ensisijaisesti asiakkaalta tai hänen asianhoitajaltaan. Tiedot voidaan pyyt n myös muilta viranomaisilta, yhteisöiltä tai yksiköiltä. Tulotiedot voidaan tarkastaa esimerkiksi Kelan tarjoaman käyttöyhteyden ja Verohallinnon Tulorekisterin avulla.

Asiakasmaksulain 14 a §:n mukaan valtion ja kunnan viranomaisen sekä muu julkisoikeudellinen yhteisö, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus, el kes atti  ja muu eläkelaitos, vakuutuslaitos, rahalaitos, työnantaja, työttömyyskassa sekä huoltotoimintaa tai terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittava yhteisö tai toimintayksikkö ovat velvollisia sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisen pyynnöstä antamaan maksutta ja salassapitos nn sten estämättä kaikki hallussaan olevat asiakkaan taloudellista asemaa koskevat asiakasmaksun suuruuden m r r mist  varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset, jos näitä tietoja ei ole riittävästi ja luotettavasti saatu asiakkaalta. Silloin, kun maksu m r r ytyy pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevan henkilön ja hänen puolison yhteenlaskettujen tulojen perusteella, sovelletaan em. s nn st  myös puolisoon. Em. tahoilta pyydet n ainoastaan asiakasmaksun m r r misten kannalta merkitykselliset tiedot.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (22.9.2000/812) on s adetty asiakkaan ja hänen edustajansa tietojenantovelvollisuudesta (12 §) ja sosiaalihuollon viranomaisen oikeudesta salassa pidettäviin tietoihin (20 - 22 §).

Jos maksun m r r ytymisen perusteena olevat tulot muuttuvat, tulee asiakkaan tai hänen asianhoitajansa ilmoittaa viipymättä muuttuneet tulotiedot asiakasmaksusta p tt v lle viranomaiselle. Virheellisiin tulotietoihin perustunut asiakasmaksup t s voidaan oikaista takautuvasti vuoden ajalta.

4. Maksun m r r minen

Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksu m r r t n siten, että asiakkaan nettotulot otetaan huomioon kohdan 4.3 mukaan, jonka jälkeen tuloista tehd n mahdolliset vähennykset ohjeen mukaisesti.

- Pitkäaikaisessa laitoshoidossa yksinasuva asiakas (tai mikäli laitoshoidon piirissä on avio/avopuolisoista pienempituloinen) maksaa asiakasmaksulain ja Espoon kaupunginhallituksen pätöksen mukaisesti asiakasmaksuna **85 % nettokuukausituloistaan. K ytt varaksi asiakkaalle j e 15 % nettokuukausituloista, kuitenkin v hint n 110 euroa (vuonna 2020)**. Samaa maksuperustetta noudatetaan, mikäli pitkäaikaisessa laitoshoidossa oleva on välittömästi ennen laitoshoitoon tulemistaan elänyt avioliitossa tai avoliitossa ja laitoshoidon piirissä on avio/avopuolisoista pienempituloinen.
- Jos pitkäaikaisessa laitoshoidossa oleva on välittömästi ennen laitoshoitoon tulemistaan elänyt avioliitossa tai avoliitossa ja laitoshoidon piirissä on puolisoista

suurempituloinen, hoitomaksu on enintään **42,5 % puolisoiden yhteenlasketuista nettokuukausituloista. Hoidettavan henkilön ja hänen puolisonsa käyttöön jää siten 57,5 % heidän yhteenlasketuista tuloistaan.** Puolisot voivat itse määrittellä, kuinka varat käytetään. Asiakkaalle tulee kuitenkin jäädä minimikäyttövara **110 euroa** kuukaudessa (vuonna 2021).

4.1 Käyttövara

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevalle asiakkaalle tulee jäädä käyttövara, joka on kuukautta kohti 15 % nettokuukausituloista. Maksu voidaan kuitenkin määrätä enintään sen suuruiseksi, että hoitoa saavan henkilön henkilökohtaiseen käyttöön jää kuukausittain vähimmäiskäyttövara **110 euroa** (vuonna 2021).

4.2 Kotiin jäävän puolison ja lasten elatuksen turvaaminen

Ennen pitkäaikaisen laitoshoidon maksun määrittämistä tulee selvittää, onko palvelun käyttäjä ennen laitoshoidon alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliiton omaisissa olosuhteissa tai onko hänellä alaikäisiä lapsia, joiden elatus on ollut kokonaan tai osittain riippuvainen palvelun käyttäjän tuloista.

Selvityksen perusteella maksu tulee tarvittaessa määrätä, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 7 c §:n 2 momentin (maksun määrittäminen puolisojen yhteenlasketuista tuloista) ja 10 c §:n määräykset (vähennykset tuloista) huomioon ottaen, säädettyä alemmaksi siten, että yhteistaloudessa eläneen henkilön ja alaikäisten lasten elatus tulee turvatuksi.

Selvityksessä tulee myös ottaa huomioon, mitä lapsen elatuksesta annetun lain 3 §:n 2 momentissa on säädetty vanhempien vastuusta täysi-ikäisen lapsen koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista. Täysi-ikäisen lapsen koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista tulee esittää lastenvalvojan vahvistama koulutusavustussopimus tai tuomioistuimen päätös.

4.3 Asiakasmaksussa huomioitavat tulot

Asiakkaan tuloksi lasketaan hänen nettokuukausitulonsa. Nettokuukausituloina otetaan huomioon asiakkaan **jatkuvat tai vuosittain toistuvasti** saadut tulot säännönmukaisen ennakonpidätyksen ja ennakonkannon mukaisten verojen jälkeen. Myös verottomat tulot otetaan huomioon.

Palkkatulojen lisäksi otetaan huomioon eläkkeet ja niihin rinnastettavat jatkuvat etuudet, elinkorot ja kiinteistön luovutuksen yhteydessä määrääjäksi tai elinkaudeksi päätetty rahana suoritettava etuus (syytinki) sekä muut jatkuvat henkilökohtaiset tulot samoin kuin pääomasta ja muusta omaisuudesta saatavat jatkuvat nettotulot kuten korko-, osinko- ja vuokratulot.

Asunnon vuokratulosta otetaan huomioon tulo, josta on vähennetty hoitovastike ja vero.

Tuloina otetaan huomioon my4s viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistetut maatalouden ja elinkeinotoiminnan p44oma- ja ansiotulot sek4 palvelun k4ytt4j4n osuus yhtym4n tuloista.

Mets4tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7§:n 3 momentin mukaan vahvistettu mets4n keskim44r4inen vuotuinen tuotto hehtaarilta kerrottuna mets4maan pinta-alalla. T4st4 m44r4st4 v4hennet44n 10 prosenttia ja mets4talouden korot. Edell4 m44ritelty4 mets4tuloa on alennettava palvelun k4ytt4j4n vaatimuksesta, mik4li tilakohtaisen vuotuisen hakkuumahdollisuuden nettoraha-arvo on mets4nhoitoyhdistyksen tai mets4lautakunnan antaman lausunnon perusteella v4hint44n 10 % alempi kuin edell4 tarkoitettu mets4tulo. Alennus on edell4 tarkoitettujen mets4tulon ja hakkuumahdollisuuden nettoraha-arvon erotuksen suuruisen. Mainittuja tuloja voidaan tarkistaa viimeksi toimitettujen verotuksen osoittamasta tulosta niill4 prosenttim44rill4, jotka verohallitus vuosittain antamassaan p444t4ksess4 ennakon perusteella pantavasta tulosta m44r44.

Jos kuukausittaiset tulot vaihtelevat, otetaan kuukausitulona huomioon viimeksi kuluneen vuoden keskim44r4inen kuukausitulo.

Huomioon otettavat nettotulot, esimerkiksi:

- Palkka
- El4ke
- Sairausvakuutusp44iv4raha
- Kuntoutustuki
- Elinkorko
- Syytinki
- Elatusapu
- Ylim44r4inen rintamalis4
- Vammaisetuudet (sis. el4kett4 saavan hoitotuki)
- Veteraanilis4
- Korkotulo
- Osinkotulo
- Sijoitusrahastojen tuotto-osuudet
- S44st4henkivakuutuksen tuotto
- Kuolinpes4st4 saatu tulo
- Maa- ja mets4talouden tuotto
- Vuokratulot
- Muut henkil4kohtaiset tulot

Pitk4aikaisen laitoshoidon asiakasmaksussa tulona ei oteta huomioon lapsilis44, lapsen hoitotukea, kansanel4kelain (347/1956) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalis44, opintorahaa, aikuisopintorahaa, opintotuen asumisilis44, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, kuntoutusrahalain

(611/1991) mukaista ylläpitokorvausta, työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

Tuloina ei oteta huomioon myöskään elatusapua ja elatustukea, jota maksetaan laitoshoidossa olevan tai tämän puolison alaikäiselle lapselle eikä eläkkeisiin ja niihin verrattaviin tuloihin sisältyviä huollettavista aiheutuvia korotuksia.

Tulot, joita ei oteta huomioon:

- Lapsilisä
- Lapsen hoitotuki tai vammaistuki
- Lapsikorotus
- Asumistuki
- Tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavat sairaanhoito- ja tutkimuskulut
- Sotilasavustus
- Opintotuen asumislisä
- Rintamalisä
- Kuntoutusrahalain mukainen ylläpitokorvaus
- Opintojen apurahat ja muut vastaavat avustukset
- Perhehoidon kustannusten korvaukset
- Lasten kotihoidontuki
- Elatusapu/elatustuki huollettavasta
- Eläkkeisiin ja niihin verrattaviin tuloihin sisältyvät huollettavista maksettavat korotukset
- Opintotuki
- Aikuiskoulutustuki
- Toimeentulotuki
- Omaisuudesta saatu luovutusvoitto

4.4 Vähennykset tuloista

Ennen pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksun määrittämistä, voidaan asiakkaan kuukausituloista huomioida vähennyksiä. Alla on lueteltu pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksussa huomioitavat vähennykset.

4.4.1 Elatusvelvollisuus, tosiasialliset perhesuhteet ja syytinki

Ennen kuin pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävä maksu määrätään, henkilön kuukausituloista vähennetään suoritettavat vahvistetut elatusavut ja tosiasiallisista perhesuhteista johtuvat muut vastaavat kustannukset sekä rahana suoritettava syytinki.

- **Puolisoiden välinen vahvistettu elatussopimus** otetaan huomioon tulojen vähennyksenä vain silloin, kun puoliset asuvat erillään jo ennen laitoshoidon alkamista. Mikäli laitoshoidon asiakasmaksu määräytyy puolisoitten yhteenlaskettujen tulojen perusteella, ei puolisoitten välistä elatussopimusta oteta huomioon tulojen vähennyksenä.
- **Lapsesta maksettava vahvistettu elatusapu** (sopimus tai tuomio) vähennetään tuloista ennen kuin maksu määrätään.
- Palvelun saajalla saattaa olla jokin **tosiasiallisista perhesuhteista johtuva muu** kuin edellä esitetty maksukykyyn vaikuttava seikka, joka voidaan ottaa huomioon maksua määrittäessä (esim. oman vanhemman asuminen palvelun saajan kanssa yhteistaloudessa tai lapsen tarve saada elatusta laitoshoidossa olevalta henkilöltä).
- Vähennyksenä tuloista huomioidaan myös **kiinteistön luovutuksen yhteydessä määrääjäksi tai elinkaudeksi pidätetty rahana maksettava etuus**, joka on hänen suoritettavanaan (syytinki).

4.4.2 Asunnosta aiheutuvat menot

Pitkäaikaisen laitoshoidon alkaessa vähennetään asiakkaan tuloista edellisen asunnon asumismenot. Tämän tarkoitus on turvata asiakkaalle riittävä aika asumisjärjestelyjä varten. Asumismenot vähennetään maksun määrittämisen perusteena olevista tuloista seuraavanlaisesti.

Vuokra-asunnosta otetaan huomioon **kuukausivuokra** pitkäaikaiseen laitoshoidon ottamiskuukauden loppuun saakka sekä välittömästi sen jälkeen yhden (1) kuukauden irtisanomisajan verran. (Huoneenvuokralaki 52 § 3 mom.).

Asumisoikeusasunnosta menona huomioidaan edellä mainituin ehdoin **hoitovastike** kolmen (3) kuukauden ajan.

Omistusasunnosta aiheutuvat menot voidaan ottaa huomioon pitkäaikaiseen laitoshoidon ottamiskuukauden loppuun saakka sekä välittömästi sen jälkeen enintään kuuden (6) kuukauden ajan. Muusta kuin vakituisena asuntona käytetystä asunnosta aiheutuvia kuluja ei oteta huomioon vähennyksenä.

- **Asunto-osakeyhtiössä** olevan omistusasunnon hoitovastike
- **Omakotitalossa** kiinteistön hoito- ja lämmityskulut, kiinteistövero, nuohouskulut kiinteistössä, palovakuutusmaksu kiinteistössä

4.4.3 Edunvalvojan palkkio ja maistraatin tilintarkastusmaksu

Edunvalvojan palkkion suuruudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (696/2012) mukaan edunvalvojan palkkio muodostuu vuotuisesta perusmaksusta ja lisämaksuista.

Asiakasmaksua määrättäessä vähennyksenä tuloista otetaan huomioon edunvalvojan palkkion **perusmaksu ja maistraatin tilintarkastusmaksu** kuukautta kohden.

Lisäksi vähennyksenä tuloista huomioidaan asetuksen 4 §:n 1 momentin mukainen 200 euron lisämaksu edunvalvonnan aloittamisesta aiheutuvista toimenpiteistä.

Asiakkaan tai edunvalvojan tulee ilmoittaa asiakasmaksupäätöksen tekijälle mahdollisista edunvalvonnasta aiheutuvista kuluista.

4.4.4 Ulosotto

Henkilön toistuvaistuloista suoritettavaa ulosmittausta ei pääsääntöisesti oteta vähennyksenä huomioon. Poikkeustapauksessa se voidaan ottaa huomioon, jos ulosmittauksen huomiotta jättämisestä henkilölle syntyisi ulosmitattavaa asiakasmaksuvelkaa.

5. Poissaolon vaikutus

Maksu peritään kuukausikorvauksena myös tilapäisiltä poissaolopäiviltä. Laitoshoidon keskeytyessä yhtäjaksoisesti yli viideksi päiväksi kuukausimaksua ei peritä viisi päivää ylittävältä ajalta.

6. Asiakkaan siirtyminen toiseen laitokseen

Asiakkaan siirtyessä Espoon kaupungin järjestämässä pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevana yksiköstä toiseen, maksu pysyy samana. Päätös maksusta siirtyä potilasasiakirjojen mukana.

7. Asiakasmaksun alentaminen tai maksusta vapauttaminen

Sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on asiakasmaksulain 11 §:n perusteella jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Asiakasmaksun alentamisen tai maksuvapautuksen hakeminen ovat ensisijaisia toimeentulotukeen nähden.

Pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksun alentamista tai maksuvapautusta haetaan sille tarkoitettulla hakemuslomakkeella tai vapaamuotoisella hakemuksella. Hakemuksesta on käytävä ilmi, mihin maksuun alennusta tai vapautusta haetaan, mistä alkaen sekä millä perusteilla. Päätös alentamisesta tai maksuvapautuksesta tehdään tapauskohtaisen harkinnan perusteella.

Lisätietoja asiakasmaksun alentamisesta tai maksuvapautuksesta:

asiakasmaksut@espoo.fi

p. 09 8165 7261, ma-pe klo 9–13

www.espoo.fi/asiakasmaksut

8. Toisen puolesta asiointi

Mikäli pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksuun liittyviä asioita hoitaa asiakkaan puolesta asianhoitaja kuten esimerkiksi omainen, tulee valtuutuksesta esittää asiakkaan allekirjoittama valtakirja. Ilman kirjallista valtuutusta asiakkaan asiakasmaksupäätöksiin liittyviä tietoja ei voida luovuttaa tai hoitaa asiakasmaksuun liittyviä asioita. Edunvalvoja tai edunvalvontavaltuutettu voi asioida ilman erillistä valtakirjaa. Tiedot edunvalvonnasta ja edunvalvontavaltuutuksesta voidaan tarkistaa Digi- ja väestötietoviraston käyttöyhteyksien kautta.